

ποῦμε, ξεχωριστὰ τονίζοντάς το, καὶ γιὰ τὴ γλῶσσα τῶν παραδομένων αὐτῶν· γιὰ τὴ γλῶσσα ποῦ εἶν' ἀχώριστη ἀπ' αὐτὲς σὰν ἡ ψυχὴ καὶ τὸ κορμί, καὶ ποῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ νοηθῶν, τὸ ἓνα χωρὶς τοῦ ἄλλου. Καὶ στὴ γλῶσσα αὐτὴ σὰν νὰ ξαναβρίσκονται ὁλοζώντανες οἱ ἀρχαῖες χάρες ποῦ θυμότανε μὲ πόνον τὴ φυγὴ τους ὁ φράγκος τραγουδιστής, καινούρια πλαστικὰ χέρια γυρεύοντας γιὰ τὰ νέα τους ἀγάλματα. Μὲ τὴ γλῶσσα, τούτῃ εἶδαμε τελευτήϊα νὰ ξαναγυρίσῃ ὁ Ὅμηρος μέσα στὴ μετάφραση τοῦ Πάλλη ποῦ θὰ μένῃ κλασσικὴ. Μέσα ἀπὸ τὰ τρία τέσσερα σημαντικὰ βιβλία ποῦ φάνηκαν τώρα τελευτήϊα γιὰ νὰ μαρτυρήσουν γιὰ τὴν πρόοδον τῆς ἐθνικῆς γλώσσας, στοῦ Καρχαβίτσα τὸν «Ἀρχαιολόγον» ποῦ φάνηκε σὰν ἐπικὴ σάτυρα τῆς παραστρατισμένης ρωμιολογίας, καὶ μαζί σὰν ἐλπιδοφόρο τραγοῦδι τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, κάποιον πόρσωπο λέει, νομίζω, συγκρίνοντας τὸν ἀρχαιομανῆ Ἀριστόδημον μὲ τὸν ἀδερφό του ποῦ ὀνομάζονταν πρόστυχα Δημήτρης.

— Ὁ πρῶτος κληρονόμησε τὰ βιβλία τῶν προγόνων· ὁ δεύτερος τὴν ψυχὴν τους.

Ταιριάζει νὰ τὸ ξαναστοχαστοῦμε αὐτὸ γιὰ τίς δύο ἀδερφάδες, ὡς τῆς ποῦμε· τὴν καθαρεύουσα καὶ τὴ δημοτικὴ. Ἡ πρώτη κληρονόμησε τὰ βιβλία τῶν ἀρχαίων· ἡ δεύτερη τὴν ψυχὴν τους. Νὰ τὰ μελετᾶμε τὰ βιβλία τους, ποῦ ἐκεῖνα εἶναι ἀθάνατα· μὲ πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ μὴ θέλουμε νὰ σκοτώσουμε τὴν ψυχὴν τους.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΤΑ ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΡΟΣΣΙΝΗ

Ἀπὸ τὸ Παρίσι, Γενάρης 1905.

Ἀγαπητέ μου «Νουμά»,

Πολλὰ σοῦ εἶπα ὡς τώρα γιὰ φορέματα, γιὰ πανφόρια, γιὰ καπέλλα μικρῶν καὶ μεγάλων, καὶ ἄλλ' ἀνόμην περισσότερα, πιστεύω πῶς θὰ ποῦμε, μὲ τὸν καιρὸ, σὰ θέλει ὁ θεός.

Τώρα μέσ' τὴν καρδιά τοῦ χειμῶνα, καὶ μὲ τίς καλὲς γιορτασμένες μέρες ποῦ περάσαμε, καὶ ποῦ περιμένουμε, δηλαδὴ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὸν Ἀγ. Βασιλὴν μὲ τίς πίστες καὶ τοὺς κουραμπιέδες τους ποῦ περάσανε, καὶ τίς Ἀποκριὰς μὲ τίς κοιτόπτες καὶ τὰ πανταῖφια ποῦ θὰ μᾶς ἐρθοῦνε, μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι καιρὸς νὰ συλλογιστοῦμε καὶ νᾶτι ἄλλο, ἐξὸν τίς φορεσιές, ποῦ εἶναι καὶ ἡ ἀποκλειστικὴ δουλειὰ καὶ φροντίδα τῆς γυναίκας καὶ τῆς νοικοκυράς.

Κατάλαβες, πιστεύω, πῶς ἔχω σκοπὸ νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὴ μαγειρικὴ, γιὰ τὴ μεγάλη αὐτὴ τέχνη, ποῦ μπορεῖ, σὰν τὴν ξέρεϊ κανεὶς καλούτσικα, νὰ φχαριστήσῃ μὲ μικρὸ ἐξοδὸ καὶ μὲ λίγο κόπον, τὸ δυσκολώτερον μουςαφίον.

Δὲ θέλω νὰ σοῦ πῶ βέβαια μὲ τοῦτο, πῶς μὰ κυρία δὲ θὰ κάνῃ ἄλλη δουλειὰ, παρὰ νὰ καταγίνεται ὅλη μέρα στὴν κουζίνα, μὰ πῶς μὰ νοικοκυρά, ποῦ ἔχει τάξη στὸ σπίτι της, καὶ ἔχει μὰ περτέρια στὴ διαταγὴ της, ὅταν ξέρεϊ πῶς νὰ τὴν ὀδηγήσῃ, κατορθώνει νὰ βρῇ τὸ χρειάζομενον καιρὸ καὶ γιὰ τὸ μαγερεῖο της. Αὐτὸ τὸ βλέπουμε κάθε μέρα ἐδῶ καὶ οἱς καλῆτερες φαμελιές, ποῦ ὄχι μονάχα ἡ μάνα καταγίνεται, μὰ καὶ τὰ κορίτσια της, κοπέλες ποῦ καὶ μάθησιν μεγάλη ἔχουνε, καὶ στολισματα καὶ

πλούτια καὶ χάρες, εἶναι σὲ θέσιν νὰ σοῦ κάνουνε τὰ δυσκολώτερα φαγητά, καὶ τὰ νοστιμώτερα γλυκίσματα.

Εἶναι καὶ γνωστὸ πῶς ὁ μεγάλος δάσκαλος τῆς Ἰταλίας, ὁ ἀθάνατος Ροσσίνης, γράφοντας τίς θεόγλυκες νότες τῆς Ροζίνας καὶ τερετίζοντας τὸν ἀλησμόνητο Γουλιέλμο Τέλλο, εὗρισκε καιρὸ νὰ καταγίνεται καὶ σὶδ μαγερεῖο, καὶ νὰ κατασκευάζῃ τὰ περιφρημα παραγεμιστὰ μακαρόνια, ποῦ καὶ σήμερ' ἀκόμῃ λέγονται «τὰ μακαρόνια τοῦ Ροσσίνη».

Ἐβραζε μακαρόνια πολλὴν φαριδιά, μὲ τὸ νερό, ὅπως τὰ κάνουνε καὶ μεῖς· καὶ ἀφοῦ τὰ στράγγιζε, τᾶφινε νὰ κρυώσουνε ξαπλωμένα ἀράδ' ἀράδα ἀπάνου σὲ μιὰ πετσέτα λινὴ ἄσπρη. Ὑστερα ἐτοίμαζε τὸ παραγιόμισμα, ἀπὸ ψαχνὸ τοῦ πουλιοῦ κοπανισμένο μαζί μὲ τρυφες καὶ ἀναλωμένο μὲ κρασί τῆς Ἀλεκάντας καὶ μὲ μουσικοῦροδο τριμμένο· μ' αὐτὸν τὸν πολλὸν γουστερὸ κιμά, καὶ μὲ τὴ βοήθεια ἐνὸς

σωλήνα μαλαματένιου, λένε, πῶς ὁ ἀθάνατος μουσικός, πολλὴν πιθήδεια παραγιόμιζε, μὲ τὰ παχουλά του χερῶν, φαριδιά μακαρόνια. Ὑστερα τὰ ξανάβαζε μέσα σὲ μιὰν ἀσημένια κατσαρόλα, καὶ τᾶφινε νὰ σιγοψηθῶν, ἀπάνου κάτου, μισὴ ὥρα, καὶ ὕστερα τὰ περιέχυνε μὲ βοῦντρο καὶ τυρὶ τριμμένο, καὶ λένε πῶς ὅσοι τρώγανε ἀπὸ δαῦτα, γλύφανε καὶ τὰ δάχτυλά τους.

Εἶναι πολλὸν εὐκολὸ νὰ δοκιμάσουνε, οἱ καλὲς φιληνάδες μας, ἂν τὰ χρονικά μᾶς λένε τὴν ἀλήθεια, γιὰ τὴ νοστιμάδα τῶν μακαρονιῶν τοῦ Ροσσίνη.

Μποροῦνε νομίζω νὰντικαταστήσουνε τὴν ἀσημένια κατσαρόλα μὲ μιὰ χάλκινη καὶ τὸ κρασί τῆς Ἀλεκάντας, μὲ τὸ περιφρημὸ ἄσπρον κρασί τῆς Σαντορίνης μας.

Καὶ καλὴ ὕρεξη!

Πρόθυμη
ANNA K. ZENOY

ΤΟΥ ΕΒΡΙΠΙΔΗ Ο ΚΥΚΛΩΠΑΣ

[Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ περασμένο φύλλου.]

ΚΥΚΛΩΠΑΣ

Τί τρέχει, ὀρέ; Στάσου, ὀρέ, νὰ δῶ. Ὅρε, τί κάθεστε; Μωρὲ, τί στὰ τραγοῦδια μοῦ τὸ ρήξατε; Ἐδῶ δὲν ἔχει Βάκχους, τοῦμπανα ἐδῶ δὲν ἔχει καὶ ζουρνὰ καὶ ντέρια. Πῶς πᾶνε, λέω ἐγώ, μέσ' στὴ σπηλιά τ' ἀρνὶά μου τὰ μικρούλια; Τρέχουνε τώρα μὲ τίς μάννες καὶ βυζαίνου; Μὰ ἀρμέζατε τίς προβατίνες πρῶτα καὶ γιομίζατε τὰ τυροβόλια τὰ πλεχτά; Τί λέτε, ὀρέ; πῶς δὲ μιλάτε, ὀρέ; Στυλιάρι ποῦ σὰς λείπει!.. Βρέ, τί τηρᾶτε χάμου; Ἀπάνου τὰ κεφάλια!

ΧΟΡΟΣ

Νὰ, ἀρέντη, βλέπω ἀπάνου, μὰ τὸ ναι. Νὰ, ἐκεῖ κι' ἡ Πούλια, νὰ καὶ τὸ Φεγγάρι...

ΚΥΚΛΩΠΑΣ

Κι' εἶναι ἔτοιμα ὅλα νὰ καύσω;

ΧΟΡΟΣ

Ὅλα τους ἔτοιμα. Παρὰ τὸν καταπιῶνα σου νὰ χαζιρέψεις.

ΚΥΚΛΩΠΑΣ

Ἐτοιμες κι' οἱ καρδάρες; Ξέχειλες μὲ γάλα;

ΧΟΡΟΣ

Ὅρεξιν νᾶχεις, κι' ἔχουμ' ἔτοιμο νὰ πιεῖς ὁλόκληρο πιθάρι.

ΚΥΚΛΩΠΑΣ (ἄγρια)

Μὰ θέλω πρόδιο, θέλω βόδιο, θέλω ἀνάκατο.

ΧΟΡΟΣ

Ὅ,τι—ὅ,τι θέλεις... ἔχει νὰ καταπιεῖς κι' ἐμένα τὸν περιδρομό.

ΚΥΚΛΩΠΑΣ

Δὲν ἔχεις φόβον ἐσύ, τί νὰ σὲ βλέπω μοναχὰ μοῦ φέρνεις ἀναγούλα... Μὰ στάσου! Τί ναι ἀφτό τ' ἀσκέρι στὸ μαντρί κοντά; Φαίνεται κλέφτες σὰ

νὰ πλάκωσαν ἢ ρουσφετλήδες. Τί βλέπω μὲ σκοινιά τ' ἀρνὶά μου ἐδῶ ὅζω ἀπ' τὴ σπηλιά δεμένα, λογιῆς λογῆς καλάθια βλέπω μὲ τυριά, (ἔρχεται ὁ Σιληνός) καὶ νὰ κι' ὁ γέρο-Σιληνός μὲ τὴ φαλάκρα του πρησμένη ἀπὸ στυλιάρι.

ΣΙΛΗΝΟΣ

Ὁχρῶ! Μὲ σάπισαν στὸ ξύλο, πῶς νὰ ρέψω ὁ μάθρος!

ΚΥΚΛΩΠΑΣ

Τί ἔπαθες, ρέ γέρο; Πιός, λέγε, σοῦ κοπάνισε τὴν κούτρα;

ΣΙΛΗΝΟΣ

Νὰ, Κύκλωπά μου, ἀφτοί, ἀφτοί, γιατί δὲν ξφίνα νὰ σὲ γυμνώσουν.

ΚΥΚΛΩΠΑΣ

Καλὰ, δὲν ἔξεραν πῶς εἶμαι ἐγὼ θεὸς τοῦ Ποσειδῶνα θρέμμα;

ΣΙΛΗΝΟΣ

Τοῦς τόπα γὰρ, τοῦς τόπα, μὰ ποῦ νὰ μ' ἀκούσουν! μὲν ἄρπαζαν τυριά, μυτζήθρες, σούφρωναν τ' ἀρνὶά, καὶ λέγανε πῶς θὰ σοῦ μπιτζοῦν μέσ' στὸν ἀφάλο ἔναν παλούκαρο ὡς τρεῖς πῆγες, καὶ θὰ σοῦ φᾶν τὰ σπλάχνα κοκορέτσι. Κι' ἔπειτα λέγανε πῶς μὲ τὸ βούρδουλα θὰ σοῦ σαπίσουν τὰ καπούλια, καὶ θὰ σὲ δέσουν κάπου νὰ γυρίζεις τὸ μαγγανοπήγαδο.

ΚΥΚΛΩΠΑΣ

Ἄ ἔτσι; Τότε σύρε ν' ἀκονίσεις τὰ μαχαίρια καὶ βάλε στὴ φωτιά ἓνα φόρτωμα πριναρία, τί θὰν τοῦς σφάξω ἐφτός καὶ θὰν τοῦς φάω ἔτσι ἀπ' τὰ κάρβουνα ζεστοῦς ζεστοῦς σὰν κάστρανα, κι' ἄλλους θὰ βράσω στὸ τσουκάλι καὶ θὰ τοῦς τὸ ρουφεξῶ τὸ ζουμί τους. Γιατί βαρέθηκα πιά κιόλας τὸ κυνήγι, τοῦς λαγούς καὶ τὰ ζαρκαδία, κι' ἔτσι ἀποθύμησα μιὰ στάλα κριάς ἀθρώπινο.